

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

02 octombrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în următoarea componență:

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Cobzac Elena

Boico Victor

Țurcan Anatolie

Bejenaru Iurie

judecând recursul ordinar declarat de procurorul-șef în Procuratura de circumscripție Cahul, Dumitru Calendari, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 22 februarie 2018, în cauza penală privindu-l pe

Bratan Gheorghi Xxxxx, născut la xxxxx,
originar s. Xxxxx, domiciliat în or. Xxxxx,
str. Xxxxx

Termenul examinării cauzei:

Prima instanță: 04.08.2015 - 02.12.2016,

Instanța de apel: 21.12.2016 - 21.02.2017,
11.10.2017 - 22.02.2018,

Instanța de recurs: 12.06.2017 - 18.07.2017,
12.06.2018 - 02.10.2018.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Ceadâr Lunga din 02 decembrie 2016, Bratan Gheorghi Xxxxx a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 328 alin. (1) Cod penal, la 3 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de conducere în întreprinderile de stat și municipale, pe un termen de 2 ani.

În conformitate cu art. 90 alin. (1) Cod penal, pedeapsa cu închisoare a fost suspendată, pe un termen de probațiune de 2 ani.

Acțiunea civilă a ÎM „Gospodăria comunal - locativă or. Ceadâr-Lunga” a fost admisă parțial și dispusă încasarea în beneficiul ei din contul inculpatului Bratan Gheorghi, cu titlul de prejudiciul material, cauzat prin infracțiunea, suma de 99.000 lei. În partea sumei de 18.281,83 lei, instanța a lăsat soluționarea chestiunii date în ordinea procedurii civile.

2. Potrivit sentinței s-a constatat că Bratan Gheorghii, activând în funcția de director al ÎM „Gospodăria comunal - locativă or. Ceadâr-Lunga”, fiind persoana publică, contrar punctelor 15, 21 ale Statului întreprinderii sus-indicate, în lipsa deciziei Consiliului orașenesc Ceadâr-Lunga, care este fondatorul întreprinderii, evident depășind limitele drepturilor și atribuțiilor acordate, la data de 11 ianuarie 2010, a încheiat cu SA „Montaj” un contract de vânzare-cumpărare a plăcilor din beton armat în cantitate de 54 bucăți, în sumă de 99.000 lei, care au fost puse ca platforma drumului pe str. I. Soltis, or. Ceadâr-Lunga. Faptul dat a dus, ulterior, la încasarea din contul a ÎM „Gospodăria comunal - locativă or. Ceadâr-Lunga”, în baza procedurii de executare, în baza deciziei Curții de Apel Comrat din 14 decembrie 2013, a sumei în mărime de 117.112, 33 lei, care include datoria în sumă de 99 000 lei în beneficiul SA „Montaj”, cheltuielile de judecată în sumă de 7.697,50 lei, onorariul executorului judecătoresc în sumă de 10.334, 83 lei, precum și cheltuielile pentru pornirea și arhivarea procedurii de executare, în sumă de 80 lei și prin aceasta a dus la cauzarea ÎM „Gospodăria comunal - locativă or. Ceadâr-Lunga” a prejudiciului material, în sumă de 117.112,33 lei, ce constituie 5.855,61 unități convenționale și reprezintă proporții deosebit de mari.

3. Împotriva sentinței a declarat apel avocatul Bancov I. în numele inculpatului, care a solicitat casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri de achitare.

În motivarea apelului a invocat:

- ilegalitatea și netemeinicia sentinței, pe motiv că atât la etapa urmăririi penale, cât și a cercetării judecătorești, de către acuzatorul de stat nu au fost prezentate careva probe, ce ar demonstra vinovăția inculpatului Bratan G. în depășirea atribuțiilor de serviciu, cu cauzarea prejudiciului material;

- concluziile acuzatorului de stat și a instanței privind legătură cauzală între acțiunile lui Bratan G. (semnarea contractului) și presupusele consecințe survenite în urma acestui fapt (cauzarea ÎM „Gospodăria comunal - locativă or. Ceadâr-Lunga” a prejudiciului material), sunt eronate, deoarece nu sunt temeiuri pentru a afirma faptul că, doar în rezultatul semnării de către inculpat a contractului cu SA „Montaj”, au survenit consecințele invocate în învinuire;

- semnarea contractului vizat a fost precedată de multe altele, ce a prestabilit din timp atât semnarea contractului de către Bratan G., cât și încasarea mijloacelor financiare din contul ÎM „Gospodăria comunal - locativă or. Ceadâr-Lunga”;

- reparația drumului menționat a început cu mult timp înainte de semnarea de către Bratan G. a contractului cu SA „Montaj” pentru livrarea plăcilor din beton armat și că, aceste plăci au fost montate pe drumul din str.

I. Soltîs, în timpul când director al ÎM „Gospodăria comunal - locativă or. Ceadâr-Lunga” era o altă persoană;

- pentru reparația acestui drum s-au cheltuit multe alte mijloace în afară de cele care sunt indicate în litigiul judecat;

- beneficiarul licitației pentru lucrările de reparație a drumului de pe str. I. Soltîs, or. Ceadâr-Lunga, a fost Primăria or. Ceadâr-Lunga;

- în documentația tender-ului a fost indicat că, finanțarea lucrărilor va fi efectuată din bugetul regional;

- asupra semnării contractului de livrare de la SA „Montaj” a 54 plăci au insistat persoane responsabile din regiune, convingându-l pe directorul Bratan G. că, fără contractul semnat cu SA „Montaj” nu pot fi transferați bani pentru plăcile puse de această întreprindere și deja montate la indicația Bașcanului, încă în anul 2008, pe str. I. Soltîs;

- încasarea mijloacelor bănești din contul ÎM „Gospodăria comunal - locativă or. Ceadâr-Lunga” a devenit posibilă doar după semnarea actului de verificare între SA „Montaj” și ÎM „Gospodăria comunal - locativă or. Ceadâr-Lunga” în persoana fostului director Zibeli P., ceea ce în opinia apărării, are o importanță determinantă pentru stabilirea legăturii cauzale între acțiunile lui Bratan G. și consecințele survenite sub formă de încasare de la ÎM „Gospodăria comunal - locativă or. Ceadâr-Lunga” a costului plăcilor;

- la demersurile ÎM „Gospodăria comunal - locativă or. Ceadâr-Lunga”, începând din anul 2014, Consiliul orașenesc, de multe ori a adoptat decizii privind stingerea datoriei pentru amenajare, inclusiv datoriei pe plăci, însă banii așa și nu au fost transferați din cauza lipsei în bugetul orașului a mijloacelor financiare. În momentul semnării de către Bratan G. în luna ianuarie anul 2010 a contractului de livrare a plăcilor din beton armat, ele deja (în noiembrie 2008) erau montate pe str. I. Soltîs, astfel Bratan G. a fost nevoit doar să participe la perfectarea documentară a acțiunilor deja realizate;

- semnând contractul, Bratan G. nu numai că nu a tins să cauzeze întreprinderii conduse de el prejudiciul material în beneficiul altei persoane, dar el a acționat legal, fără a admite survenirea unui asemenea rezultat;

- concluzia precum că, încasarea de la întreprindere a sumei bănești nominalizate a avut loc în urma unor acțiuni ilegale intenționate ale lui Bratan G. este una eronată, deoarece mijloacele bănești au fost încasate de la întreprindere în mod silit în baza hotărârii judecătorești, inclusiv și în urma semnării de către alt director a actului de verificare între SA „Montaj” și ÎM „Gospodăria comunal - locativă or. Ceadâr-Lunga”;

- din acțiunile lui Bratan G. nu rezultă componenta faptei ce i se incriminează, motiv din care în privința lui în conformitate cu art. 390 alin. (1) pct. 3) Cod de procedură penală, urmează să fie emisă sentință de achitare, din motiv că în acțiunile lui lipsesc elementele infracțiunii.

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 21 februarie 2017, a fost admis apelul avocatului Bancov I. în numele inculpatului Bratan G., casată sentința și emisă o nouă hotărâre, prin care Bratan G. a fost achitat de învinuirea în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (3) Cod penal, pentru lipsa în acțiunile lui a elementelor infracțiunii. Acțiunea civilă a ÎM „Gospodăria comunal - locativă or. Ceadâr-Lunga” a fost respinsă, ca neîntemeiată.

5. În motivarea soluției date instanța de apel, verificând legalitatea hotărârii contestate, *audiind suplimentar inculpatul, reprezentantul părții vătămate, Sert Vitalii, dând citire și probelor materiale examinate în prima instanță – declarațiile martorului Dimitrova Tatiana; copiile dispozițiilor primarului Ormanji G. nr. 105-p din 07.10.2013, nr. 118-p din 07.10.2008; copia deciziei Curții de Apel Comrat din 14.12.2013; ordinele de plată nr. 396, 373, 361, 343, 326; copia titlului executoriu nr. 2e-15/13 din 14.12.2013; factura de expediție a mărfurilor seria nr. SW 1399873 din 01.02.2010; contractual nr.2 pentru achiziționarea plăcilor din beton din 11.01.2010 încheiat între ÎM „Gospodăria comunal - locativă or. Ceadâr-Lunga” și SA „Montaj”; statutul ÎM „Gospodăria comunal - locativă or. Ceadâr-Lunga” din 30.10.2009, a constatat că, prima instanță pe cauza dată nu a apreciat just probele administrate și eronat a ajuns la concluzia privind vinovăția inculpatului Bratan G. în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (1) Cod penal și neîntemeiat a emis sentința de condamnare.*

În concluzie, instanța de apel analizând în complex toate probele, prezentate de către părți și cercetate în cadrul examinării cauzei în instanța de apel, a constatat, că inculpatul urmează a fi achitat în baza art. 390 alin. (1) Cod procedură penală, din motivul că fapta inculpatului nu conține elementele infracțiunii, or cu conducător-manager al ÎM „Gospodăria comunal - locativă or. Ceadâr-Lunga” nu a fost încheiat contractul de muncă respectiv, în care ar fi stabilite drepturile și obligațiunile lor reciproce, inclusiv modul în care conducătorul își exercită atribuțiile de antreprenor, limitele drepturilor de folosință și gestiune a patrimoniului, relațiile reciproce financiare, răspunderea pentru neexecutarea sau executarea neconformă a obligațiunilor sale.

În viziunea instanței de apel, acuzatorul de stat nu a prezentat instrucțiuni de serviciu ale inculpatului și probele precum, că el a făcut cunoștință cu ele. Iar analiza laturii subiective indică lipsa în acțiunile inculpatului a intenției, de a depăși atribuțiile ce i-au fost oferite și mai ales de a cauza prejudiciu întreprinderii.

De asemenea, instanța de apel a constatat, că acțiunile inculpatului nu au fost îndreptate spre depășirea atribuțiilor de serviciu, deoarece acesta a acționat în conformitate cu scopurile indicate în Statutul întreprinderii.

Astfel, instanța de apel a ajuns la concluzia, că acțiunile inculpatului nu au fost îndreptate spre depășirea limitelor, oferite de lege, a drepturilor și atribuțiilor, dar spre cauzarea prejudiciului drepturilor și intereselor, ocrotite de lege, ale ÎM „Gospodăria comunal - locativă or. Ceadâr-Lunga”. Iar probele prezentate de acuzare nu pot fi apreciate, ca suficiente pentru emiterea unei sentințe de condamnare, or prezumția nevinovăției presupune, că vinovăția învinuitului urmează a fi interpretată fără dubii de neînlăturat, prin ansamblu suficient de probe admisibile și veridice, însă unele atare nu au fost prezentate.

De asemenea, instanța a admis apelul în partea respingerii acțiunii, deoarece a ajuns la concluzia, că prin acțiunile inculpatului nu a fost cauzat careva prejudiciu întreprinderii.

6. Împotriva deciziei Curții de Apel Comrat din 21 februarie 2017 a declarat recurs ordinar procurorul care, invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 12) Cod procedură penală, a solicitat casarea deciziei, cu emiterea unei hotărâri noi, prin care sentința să fie lăsată fără modificări.

În motivarea recursului, acuzatorul de stat a invocat că, instanța de apel eronat a apreciat probele administrate, concluzionând greșit că în acțiunile inculpatului lipsesc elementele constitutive ale infracțiunii, or la materialele dosarului au fost administrate probe ce dovedesc indubitabil vinovăția inculpatului.

7. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 18 iulie 2017, recursul a fost admis, casată total decizia și dispusă rejudecarea cauzei de către Curtea de Apel Cahul.

Instanța de recurs a constatat că, în speța dată, instanța de apel a admis o eroare, adoptând o hotărâre de achitare, urma să indice clar temeiuri legale ce au stat la baza emiterii acesteia.

Instanța de recurs a menționat că achitarea inculpatului a avut loc în baza art. 390 alin. (1) pct. 3) Cod de procedură penală, motivând soluția adoptată prin prisma prevederilor art. 14 alin. (2) Cod penal. În sensul dat, instanța de apel a constatat că acțiunile prejudiciabile săvârșite de inculpatul Bratan G., deși sunt prevăzute de legea penală, acesta nu poate fi tras la răspundere penală din motiv că fapta comisă nu a atins gradul prejudiciabil al unei infracțiuni. Totodată, în contradicție cu soluția adoptată, instanța de apel a concluzionat, că probele prezentate de acuzare nu pot fi apreciate ca suficiente pentru adoptarea unei hotărâri de condamnare.

Totodată, instanța de recurs a constatat că, instanța de apel indicând în conținutul hotărârii de achitare, temeiul de achitare prevăzut de art. 390 alin. (1) pct. 3) Cod de procedură penală, prin prisma art. 14 alin. (2) Cod penal, care prevede că fapta incriminată inculpatului nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii, mai indică și faptul că nu au fost prezentate probe

suficiente întru demonstrarea vinovăției inculpatului, ceea ce reprezintă o motivare necorespunzătoare a unei hotărâri de achitare adoptate în baza temeiului prevăzut la art. 390 alin. (1) pct. 3) Cod de procedură penală.

Drept urmare, instanța de recurs a constatat că, soluția adoptată de instanța de apel nu a fost motivată corespunzător, existând contradicții în conținutul deciziei, fapt ce nu corespunde prevederilor art. 417 alin. (8) Cod de procedură penală.

Mai mult, instanța de recurs a conchis că, instanța de apel referindu-se la latura civilă a sentinței contestate, a admis apelul declarat în această parte și a dispus respingerea acțiunii civile, fără a motiva concluzia dată.

8. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 22 februarie 2018, a fost admis apelul declarat, casată sentința, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre, prin care inculpatul Bratan G. a fost achitat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (3) lit. d) Cod penal, deoarece fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii.

9. În motivarea soluției date, instanța de apel, analizând probele administrate, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, luate în parte și în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor și apreciindu-le în baza propriei convingeri, formate în urma examinării lor sub toate aspectele și obiectiv, conform art. 101 Cod de procedură penală, a ajuns la concluzia că inculpatul Bratan G., urmează a fi achitat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (3) lit. d) Cod penal, totodată, instanța de apel a concluzionat privind imposibilitatea condamnării inculpatului în baza art. 328 alin. (1) Cod penal, or, această infracțiune având un subiect special, și anume de persoana publică, iar pentru soluționarea problemei tragerii la răspunderea penală a persoanei publice, este necesară delimitarea clară a competenței funcționarului. Prin urmare, reieșind din drepturile și obligațiile inculpatului Bratan G. specificate în Statutul întreprinderii, inculpatul avea dreptul personal să încheie și să semneze contracte cu persoane fizice și juridice, fără ca în acest sens să existe o decizie a fondatorului. Astfel, faptul că el a încheiat contractul de vânzare-cumpărare cu SA „Montaj”, a plăcilor de beton armat în număr de 54 bucăți în sumă de 99.000 lei, nu indică că au fost încălcate prevederile pct. 15, 21 din Statut.

În continuare, instanța de apel a stabilit că, concluziile primei instanțe, precum că banii pentru procurarea plăcilor de beton sunt calificați ca investiții ale bunurilor municipale, nu a fost acceptată de către instanța de apel deoarece respectivele surse financiare nu au fost achitate la momentul încheierii contractului de vânzare-cumpărare, astfel nu a existat o investiție în sensul noțiunii respectivului cuvânt și că banii nu pot fi atribuiți la noțiunea de bunuri municipale, în caz contrar, fiecare contract de vânzare-cumpărare

încheiat de către ÎM „Gospodăria comunal - locativă or. Ceadâr-Lunga” necesita a fi aprobat prin decizia fondatorului, ceea ce contravine p. 21 lit. e), f) din Statut.

Astfel, instanța de apel a indicat că, potrivit reglementărilor din statut, rezultă că inculpatul Bratan G. nu a încălcat aceste prevederi, ci dimpotrivă, acțiunile ce i se incriminează au fost efectuate în conformitate cu obligațiile ce i-au fost impuse, deoarece el a fost obligat să întreprindă măsuri pentru a achita marfa livrată întreprinderii. Iar punctele 15 și 21 din Statutul nominalizat, confirmă faptul că Bratan G. era în drept să încheie contractul, or, pe tot parcursul procesului penal a fost constatat că, plăcile din beton armat au fost folosite conform destinației și fac parte din drum public, totodată, toți martorii indică că, contractul de vânzare-cumpărare a fost încheiat după ce plăcile sus-menționate au fost instalate ca piese din drumul public. Alegațiile procurorului nefiind bazate pe probe, prin urmare, ele nu pot fundamenta o soluție de condamnare, deoarece în speță, nu au fost invocate norme de drept sau un alt cadru legal pe care Bratan G. l-ar fi încălcat, prin depășirea atribuțiilor de serviciu. În aceste condiții, au fost apreciate ca nefondate și susținerile procurorului în sensul că, aceste puncte din Statut dovedesc faptul că inculpatul este autorul faptelor ce fac obiectul prezentului dosar.

Instanța de apel a constatat că acțiunile inculpatului nu au fost îndreptate spre depășirea atribuțiilor de serviciu, deoarece el a acționat în conformitate cu scopurile învederate în Statutul întreprinderii. Faptul că inculpatul activând în funcție de director la ÎM „Gospodăria comunal - locativă or. Ceadâr-Lunga”, fiind persoană publică a încheiat cu SA „Montaj” contractul de vânzare-cumpărare a plăcilor de beton, nu poate fi tratat ca depășirea limitelor drepturilor și atribuțiilor prevăzute de lege. Mai mult, din declarațiile martorilor, se desprinde faptul că, Primarul or. Ceadâr-Lunga, G. Ormanji, fiind în relații ostile cu inculpatul, intenționat a refuzat acordarea surselor financiare pentru achitarea plăcilor de beton - parte componentă a drumului public, reconstruit de către Primăria or. Ceadâr-Lunga.

În continuare, instanța de apel a stabilit că, potrivit scrisorii din 03.10.2014, parvenită în adresa IP Ceadâr-Lunga, se menționează că prejudiciu și cheltuielile pentru amenajare străzii urmau a fi acoperite din bugetul local în conformitate cu prevederile art. 8 alin. (2) din Legea nr. 397 din 16.10.2013 cu privire la finanțe publice locale. Mai mult, prin deciziile din 25 martie 2014, 27 mai 2014, 21 octombrie 2014, 09 decembrie 2014 și 19 aprilie 2016, Consiliul local recunoaște faptul măririi costului de bilanț al drumului din str. I. Soltîs, precum și a livrării de către SA „Montaj” a plăcilor și necesitatea de a achita pentru ele, însă neîndeplinirea obligației este condiționată de lipsa mijloacelor în buget. Mai mult, drumurile, inclusiv și str. I. Soltîs au fost transmise la balanța Primăriei orașului, de aceea suma încasată de la ÎM

„Gospodăria comunal - locativă or. Ceadâr-Lunga” e necesară să fie stinsă din contul bugetului orășenesc.

Instanța de apel a mai constatat că, la momentul semnării de către Bratan G. a contractului de vânzare-cumpărare privind livrarea plăcilor din beton, la 11 ianuarie 2010, acestea deja erau montate pe str. I. Soltîs din noiembrie 2008, astfel, Bratan G. a perfectat documentar acțiunile deja executate. Motiv din care, instanța de apel a dat o apreciere critică concluziei instanței de fond, precum că în urma unor acțiuni intenționate ale directorului Bratan G. a fost cauzat un prejudiciu material întreprinderii. Mai mult, partea vătămată ÎM „Gospodăria comunal - locativă or. Ceadâr-Lunga” și-a retras acțiunea civilă, depunând în acest sens cerere în instanța de apel.

În această ordine de idei, instanța de apel, analizând învinuirea înaintată inculpatului Bratan G., cu referire la cauzarea prejudiciului ÎM „Gospodăria comunal - locativă or. Ceadâr-Lunga”, pentru procedurile de executare a deciziei Curții de Apel din 14 decembrie 2013, în sumă de 18.112, 33 lei, prin prisma probelor administrate la materialele dosarului, a constatat că aceasta nu și-a găsit confirmarea. Procurorul nu a dovedit intenția lui Bratan G. pentru a cauza respectivul prejudiciu. În acest sens a menționat că, la momentul executării hotărârii judecătorești din 14 decembrie 2013, pentru încasarea sumei de 18.112 lei 33 bani, Bratan G. nu deținea funcția de director al ÎM „Gospodăria comunal - locativă or. Ceadâr-Lunga”.

Prin urmare, în opinia instanței de apel, în cauză nu au fost prezentate probe ce ar servi la constatarea vinovăției inculpatului și în atare situație, nu s-a confirmat vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii imputate, motiv pentru care, potrivit prevederilor art. 389 alin. (1) Cod procedură penală, a apreciat ca fiind inadmisibilă condamnarea inculpatului și respectiv impunerea achitării acestuia din motivul, că fapta nu întrunește elementele infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (1) Cod penal.

10. Împotriva deciziei a declarat recurs ordinar procurorul, care invocând temeiul prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6 Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei instanței de apel și sentinței, în partea stabilirii pedepsei, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie menținută sentința, fără stabilirea pedepsei penale, în legătura cu expirarea termenului de prescripție, din motiv că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, iar concluzia privind vinovăția inculpatului se bazează pe probe administrate la materialele cauzei.

În motivarea recursului invocă:

- 54 plăci din beton au fost procurate anume pentru montarea drumului pe str. I. Soltîs din or. Ceadâr -Lunga, care se afla la balanța Primăriei or. Ceadâr-Lunga, adică formal au trecut în proprietatea Primăriei, strada care nu era în proprietate și la balanța ÎM „Gospodăria comunal - locativă or. Ceadâr-Lunga”.

Or, instanța de apel a menționat faptul că „drumurile, inclusiv și str. I. Soltîs au fost transmise la balanța primăriei orașului, de aceea suma încasată de la ÎM „Gospodăria comunal - locativă or. Ceadâr-Lunga” e necesară să fie stinsă din contul bugetului orașenesc”.

- ÎM „Gospodăria comunal - locativă or. Ceadâr-Lunga” nu putea și nu trebuia să acopere cheltuielile pentru amenajarea străzii, să procure lucrările și serviciile, ci trebuiau să fie finanțate din mijloacele bugetului orașului. Este de fapt o investire a bunurilor municipale, în cazul dat a fost vorba despre investirea mijloacelor financiare pentru amenajarea orașului, la care Consiliul local nu a adoptat nici o decizie, iar Bratan G. știa foarte bine că lipsește o astfel de hotărâre, însă, necătând la aceasta, a semnat contractul cu SA „Montaj”, care a dat naștere la drepturi și obligații contractuale ale părților, iar până la urmă, achitarea contractului nu a fost executată de către ÎM „Gospodăria comunal - locativă or. Ceadâr-Lunga” în persoana directorului Bratan G.;

- dacă contractul în cauză nu era să fie semnat de către Bratan G., atunci nu existau în privința lui careva pretenții, iar influența autorităților locale, regionale, indicațiile date lui Bratan G. în vederea semnării contractului putea fi ușor anihilată, dacă acesta îndeplinea cu strictețea drepturile și atribuțiile de serviciu acordate potrivit legii și statutului, iar faptul că instanța de apel nu a observat că comportamentul inculpatului are un caracter penal, nu este temei de achitare.

11. Judecând recursul ordinar și verificând legalitatea hotărârii atacate în baza materialelor din dosar, Colegiul penal lărgit conchide că recursul procurorului urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și parțial a sentinței, cu dispunerea încetării procesului penal, în privința lui Bratan Gheorghii, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 422 Cod de procedură penală, recursul împotriva deciziei pronunțate de instanța de apel se declară în termen de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

În speță se constată, că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recurs ordinar în termen.

Potrivit prevederilor art. 434 Cod de procedură penală, judecând recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialului din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța este în drept să admită recursul, cu casarea hotărârii atacate și cu dispunerea încetării procesului penal, în cazul în care se constată că există circumstanțele stipulate de art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, adică există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspunderea penală, inclusiv în

legătură cu intervenirea termenului de prescripție, prevăzut la art. 60 Cod penal.

Prin urmare, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze total, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărâri nefondate de către instanța de apel.

Or, rațiunea exercitării căii de atac, în particular avându-se în vedere recursul ordinar, rezidă în preîntâmpinarea și înlăturarea erorilor în domeniul justiției, iar controlul judecătoresc pe care acesta îl declanșează, are un rol preventiv și unul reparator al erorilor de drept admise de instanțele ierarhic inferioare.

În acest context, revenind la textul recursului ordinar declarat, Colegiul penal lărgit constată că, titularul dreptului de recurs, își întemeiază cererea, în drept, pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, care stipulează că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, în cazul în care hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

Instanța de recurs doar verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material. În sensul vizat, se reține că instanța de apel a comis următoarele erori de drept. Conform art. 384 alin. (3), 394 alin. (3) pct. 2), 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Partea descriptivă a deciziei de achitare trebuie să cuprindă enunțarea temeiurilor pentru achitarea inculpatului. Nu se admite introducerea în decizia de achitare a unor formulări ce ar pune la îndoială nevinovăția celui achitat.

Decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Procurorul în recursul declarat critică, aspectul privind greșita soluție a instanței de apel de achitare a inculpatului de comiterea infracțiunii prevăzută de art. 328 alin. (3) lit. d) Cod penal, în acest sens solicitând menținerea parțială a sentinței, prin care acesta a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute la art. 328 alin. (1) Cod penal și dispunerea încetării procesului penal în privința lui Bratan G., pe care Colegiul penal o consideră ca întemeiată.

În acest context, reieșind din materialele cauzei penale supuse judecării, instanța de recurs reține, că Bratan G., de către prima instanță a fost

recunoscut vinovat pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (1) Cod penal, săvârșirea de către o persoană publică a unor acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice și drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice.

Instanța de apel a casat hotărârea primei instanțe, rejudecând cauza și pronunțând o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care, Bratan G., a fost achitat de comiterea infracțiunii prevăzută de art. 328 alin. (3) lit. d) Cod penal, deoarece fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii.

Astfel, la adoptarea soluției, instanța de apel a menționat, că reieșind din drepturile și obligațiile inculpatului Bratan G. specificate în Statutul întreprinderii, inculpatul avea dreptul personal să încheie și să semneze contracte cu persoane fizice și juridice, fără ca în acest sens să existe o decizie a fondatorului.

Analizând decizia atacată, în raport cu circumstanțele cauzei constatate în prezenta speță, Colegiul penal consideră, că apelul a fost greșit admis, iar motivarea privind nevinovăția inculpatului este eronată, hotărârea nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția de achitare, instanța de apel a făcut o altă concluzie, fără a ține cont de dispozițiile art. 101 Cod procedură penală, or, în cadrul cercetării judecătorești s-a constatat că, Bratan G. activând în funcția de director al ÎM „Gospodăria comunal - locativă or. Ceadâr-Lunga”, fiind persoana publică, la 11 ianuarie 2010 a încheiat cu SA „Montaj” un contract de vânzare-cumpărare a plăcilor din beton armat în cantitate de 54 bucăți în sumă de 99.000 lei, care au fost puse ca platformă a drumului pe str. I. Soltîs, or. Ceadâr-Lunga, contrar punctelor 15, 21 ale Statului întreprinderii sus-indicate.

În conținutul Statutului ÎM „Gospodăria comunal - locativă or. Ceadâr-Lunga” din 30 octombrie 2009, se reglementează activitatea întreprinderii (f.d. 25-27 v. I), astfel în conformitate cu pct. 15, 21 din Statut, întreprinderea nu este în drept fără autorizația Consiliului orășenesc Ceadâr-Lunga, să investească patrimoniul municipal. Întreprinderea are dreptul de a încheia contracte pentru obținerea creditului, cu acordul Fondatorului; de a încheia contracte în privința chestiunilor de fabricare și realizare a producției și serviciilor, precum și alte contracte economice; de a se achita pentru marfa oferită la dispoziția acesteia, lucrări efectuate și servicii în orice altă formă legală.

Colegiul penal lărgit atestă, că instanța de apel eronat a interpretat faptul că acțiunile inculpatului nu au fost îndreptate spre depășirea atribuțiilor de serviciu, acesta fiind în drept să semneze contractul de vânzare-cumpărare menționat și fără decizia fondatorului, întemeindu-și concluzia în baza pct.26

lit. e) al Statutului, potrivit căruia, directorul întreprinderii dispune de bunuri și mijloace, în conformitate cu prevederile legislației și Statutului, deține dreptul la prima semnătură pe toate documentele, încheie contracte cu persoane fizice și juridice, constatând că inculpatul n-a încălcat prevederile pct. 15, 21 din Statut, fără a ține cont de circumstanțele stabilite de prima instanță, probele scrise, inclusiv și declarațiile martorilor Chiseev Nicolai, Lazarev Stepan, Formuzal Ivan, Dimitrova Tatiana, Culeva Maria, reprezentanților părții vătămate Sert Vitali, care fiind corect apreciate în cumul, au fost puse la baza sentinței de condamnare, concluzii care nu au fost combătute de instanța de apel.

La acest capitol instanța de recurs, evidențiază că, prima instanță just a stabilit că Bratan G., activând în funcția de director al ÎM „Gospodăria comunal - locativă or. Ceadâr-Lunga”, în lipsa deciziei Consiliului orașenesc Ceadâr-Lunga, care este fondatorul întreprinderii, evident depășind limitele drepturilor și atribuțiilor acordate, a încheiat cu SA „Montaj” contractul menționat, ce a dus ulterior la încasarea din contul ÎM „Gospodăria comunal - locativă or. Ceadâr-Lunga”, în baza procedurii de executare, conform deciziei Curții de Apel Comrat din 14.12.2013, a sumei în mărime de 117.112, 33 lei, prin care fapt în viziunea Colegiului penal, se confirmă latura obiectivă a infracțiunii de depășire a atribuțiilor de serviciu, iar concluziile instanței de apel precum că banii nu pot fi atribuiți la noțiunea de bunuri municipale, după cum prevede art. 21 lit. e), f) din Statut, sunt eronate și nu corespund circumstanțelor speței date.

În continuarea concluziilor sale, instanța de recurs remarcă, că prima instanță corect a reținut declarațiile reprezentanților părții vătămate Culeva M., Sert V., din care reiese că Bratan G. nu avea împuterniciri și nu era o decizie a Consiliului local cu privire la încheierea contractului respectiv, în cazul dat, a fost vorba despre investirea mijloacelor financiare, pentru amenajarea orașului, ameliorarea infrastructurii orașului și era necesar acordul Consiliului orașenesc Ceadâr-Lunga, totodată reieșind din conținutul scrisorii de la Direcția Teritorială Inspectare Financiară UTA Găgăuzia, prejudiciu a întreprinderii, cheltuielile pentru amenajarea străzii urmau a fi acoperite din bugetul local, în conformitate cu prevederile art. 8 alin. (2) din Legea nr. 397 din 16.10.2003, cu privire la finanțe publice locale.

Astfel, Colegiul penal, fiind în acord cu prima instanță și după cum invocă și recurentul, ÎM „Gospodăria comunal - locativă or. Ceadâr-Lunga” nu putea și nu trebuia să acopere cheltuielile pentru amenajarea străzii, să procure lucrările și serviciile, ci trebuiau să fie finanțate din mijloacele bugetului orașului. Este de fapt o investire a bunurilor municipale, în cazul dat a fost vorba despre investirea mijloacelor financiare pentru amenajarea orașului, la care Consiliul local nu a adoptat nici o decizie, iar Bratan G., știind că lipsește o

astfel de hotărâre, însă, necătând la aceasta, a semnat contractul cu SA „Montaj” care a dat naștere la drepturi și obligații contractuale ale părților, iar până la urmă, achitarea contractului nu a fost executată de către ÎM „Gospodăria comunal - locativă or. Ceadâr-Lunga” în persoana directorului Bratan G.

Astfel, Colegiul penal lărgit consideră, că instanța de apel nu a luat în considerație faptul, că Bratan G. a acționat cu intenție indirectă, astfel interpretând eronat obligațiile de serviciu, a săvârșit acțiuni - a încheiat cu SA „Montaj” un contract de vânzare-cumpărare a plăcilor din beton armat în cantitate de 54 bucăți, în sumă de 99.000 lei, în lipsa deciziei Consiliului orășenesc Ceadâr-Lunga, care este fondatorul întreprinderii, prin ce a depășit în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiile acordate prin lege, încălcând pct. 15, 21 din Statutul ÎM „Gospodăria comunal - locativă or. Ceadâr-Lunga”, știind cu certitudine, că la momentul semnării contractului de vânzare-cumpărare privind livrarea plăcilor din beton, acestea deja erau montate pe str. I. Soltis din noiembrie 2008, și obligațiunea achitării serviciilor date nu-i revenea Întreprinderii pe care o gestiona inculpatul, ultimul a perfectat documentar acțiunile deja executate, semnând contractul la rugămintea unor persoane influente din raion, după cum au confirmat și martorii audiați în prima instanță și însăși inculpatul, circumstanțe care au fost apreciate just în sentința primei instanțe.

Totodată, lecturând textul deciziei atacate, Colegiul penal lărgit constată că, argumentarea instanței de apel conține constatări contradictorii, specificând că *”la momentul semnării de către Bratan G. a contractului de vânzare-cumpărare privind livrarea plăcilor din beton, la 11 ianuarie 2010, acestea deja erau montate pe str. I. Soltis din noiembrie 2008, astfel, Bratan Gheorghii a perfectat documentar acțiunile deja executate”*, a dat o apreciere critică concluziei instanței de fond, precum că *”în urma unor acțiuni intenționate ale inculpatului Bratan Gheorghii a fost cauzat un prejudiciu material întreprinderii, invocând totodată că „partea vătămată ÎM „Gospodăria comunal - locativă or. Ceadâr -Lunga” și-a retras acțiunea civilă, depunând în acest sens cerere în instanța de apel”*.

În continuare, tot în partea motivată, instanța de apel menționează, că *„analizând învinuirea înaintată inculpatului Bratan G. cu referire la cauzarea prejudiciului ÎM „Gospodăria comunal - locativă or. Ceadâr-Lunga” pentru procedurile de executare a deciziei Curții de Apel din 14 decembrie 2013, în sumă de 18.112 lei 33 bani, prin prisma probelor administrate la materialele dosarului, a constatat că aceasta nu și-a găsit confirmarea. Procurorul nu a dovedit intenția lui Bratan Gheorghe pentru a cauza respectivul prejudiciu. În acest sens este de menționat că, la momentul executării hotărârii judecătorești din 14 decembrie 2013, pentru încasarea sumei de 18.112 lei 33 bani, Bratan G. nu deținea funcția de director al ÎM „Gospodăria comunal - locativă or. Ceadâr-Lunga”*.

Astfel, Colegiul penal lărgit atestă, că conform motivării menționate, instanța de apel se contrazice în concluziile sale, pe deoparte fiind de acord cu constatările primei instanțe, eronat ajunge la concluzia că *“acțiunile inculpatului ce i se incriminează au fost efectuate în conformitate cu obligațiunile ce i-au fost impuse, conform Statutului întreprinderii, deoarece el a fost obligat să întreprindă măsuri pentru a achita marfa livrată întreprinderii”*.

Totodată, verificând probele și declarațiile martorilor, puse la baza sentinței de condamnare, cercetate în prima instanță, instanța de apel, le-a dat o altă apreciere fără a-și argumenta just soluția, și a combate constatările și aprecierile date de prima instanță, or, declarațiile martorilor fiind descrise, printr-o frază au fost apreciate critic, fără a-și argumenta soluția, care este opusă celei constatate în sentință.

În temeiul celor enunțate, instanța de recurs consideră că prima instanță a reținut corect starea de fapt și vinovăția inculpatului Bratan G., în baza art. 328 alin.(1) Cod penal, excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu, adică săvârșirea de către o persoană publică a unor acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice și drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice.

Însă, în același context, Colegiul atenționează că argumentul expirării termenului de prescripție a infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (1) Cod penal, invocat în cererea de recurs ordinar, la fel și-a găsit confirmarea în speța dată, fapt ce duce la admiterea recursului declarat și în acest aspect.

Astfel, Colegiul menționează că nu poate fi menținută pedeapsa stabilită inculpatului Bratan G., de către prima instanță, deoarece conform art. 389 alin. (4) pct. 3) Cod de procedură penală, sentința de condamnare se adoptă fără stabilirea pedepsei, cu liberarea de răspundere penală în cazurile prevăzute în art. 57 și 58 din Codul penal, cu liberarea de pedeapsă în cazul prevăzut în art. 93 din Codul penal sau al expirării termenului de prescripție.

Conform art. 60 alin. (1) lit. b) Cod penal, persoana se liberează de răspundere penală dacă din ziua săvârșirii infracțiunii au expirat 5 ani de la săvârșirea unei infracțiuni mai puțin grave, (2) prescripția curge din ziua săvârșirii infracțiunii și până la data rămânerii definitive a hotărârii instanței de judecată.

Conform art. 16 Cod penal, infracțiuni mai puțin grave se consideră faptele pentru care legea penală prevede pedeapsa maximă cu închisoare pe un termen de până la 5 ani inclusiv.

Sanțiunea art. 328 alin. (1) Cod penal, la data comiterii infracțiunii, prevedea amendă în mărime de la 150 la 400 unități convenționale sau cu închisoare de până la 3 ani, în ambele cazuri cu (sau fără) privarea de dreptul

de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate, pe un termen de până la 5 ani.

Raportând cele menționate la cazul supus judecării, Colegiul penal lărgit atestă că, fapta a fost comisă de inculpat la data de 11 ianuarie 2010, în atare situație se constată că termenul de prescripție, pentru infracțiunea săvârșită de inculpatul Bratan G., prevăzută de art. 328 alin. (1) Cod penal, a început a curge din momentul săvârșirii infracțiunii.

Astfel, instanța de recurs specifică că, de la săvârșirea infracțiunii mai puțin grave - 11 ianuarie 2010, pentru care Bratan G. a fost condamnat, în prezenta cauză penală de către prima instanță, până la pronunțarea sentinței la data de 02.12.2016, s-au scurs 6 ani 10 luni și 21 zile.

Prin urmare, prima instanță eronat a dispus condamnarea inculpatului, dat fiind faptul că la pronunțarea sentinței, deja expirase termenul de prescripție de 5 ani, prevăzut la art. 60 Cod penal, pentru liberarea persoanei de răspundere penală.

În consecință Colegiul penal lărgit atestă faptul că, pe parcursul judecării recursului declarat, s-a constatat că a expirat termenul prescripției de tragere la răspundere penală, instanța de recurs fiind obligată să libereze inculpatul Bratan G. de pedeapsă penală.

Rezumând cele expuse, prevederile pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, invocate de recurent, și-au găsit confirmarea la examinarea recursului declarat, fiind stabilite erorile de drept invocate de către procuror.

În contextul celor statuate, Colegiul atestă că recursul declarat de procuror urmează a fi admis, cu casarea totală a deciziei instanței de apel și parțială a sentinței, cu încetarea procesului penal în privința lui Bratan G. în baza art. 328 alin. (1) Cod penal, în legătură cu expirarea termenului de prescripție, conform art. 60 alin. (1) lit. b) Cod penal.

Referitor la acțiunea civilă înaintată în prezenta cauză, Colegiul penal lărgit reține că, la f.d. 40, vol. IV este anexată cererea de renunțare la acțiunea civilă în cauza penală, totodată, în conținutul procesului-verbal al ședinței de judecată (f.d. 40, vol. IV) este indicat, precum că prin intermediul cancelariei Curții de Apel Cahul, printre altele, a parvenit cerere de renunțare la acțiune civilă, însă, instanța de apel **nu s-a expus** referitor la această cerere.

În acest sens, Colegiul penal lărgit reține prevederile art. 220 și 224 Cod de procedură penală, potrivit cărora, acțiunea civilă în procesul penal se soluționează în conformitate cu prevederile prezentului cod. Normele procedurii civile se aplică dacă ele nu contravin principiilor procesului penal și dacă normele procesului penal nu prevăd asemenea reglementari.

Partea civilă poate retrage acțiunea civilă în orice moment al procesului penal, însă nu mai târziu de retragerea completului în camera de deliberare pentru soluționarea în fond a cauzei. Persoana poate retrage acțiunea civilă și

în cazul în care aceasta a fost inițiată de către procuror în interesele ei. Retragera acțiunii civile, acceptată de organul de urmărire penală sau instanța, impune încetarea procesului cu privire la acțiunea civilă, fapt ce împiedică intentarea ulterioară a aceleiași acțiuni în cadrul procesului penal.

Totodată, potrivit prevederilor art. 265 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească dispune încetarea procesului în cazul în care reclamantul și-a retras acțiunea civilă la faza judecării cauzei în procesul penal, dacă retragerea a fost acceptată de instanța.

Prin urmare, reieșind din cele expuse supra, Colegiul penal lărgit conchide despre necesitatea încetării procesului civil, în legătura cu retragerea acțiunii.

12. În conformitate cu prevederile art. 332 alin. (1), 391 alin. (1), 435 alin. (1) pct. 2) lit. b), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE:

Admite recursul ordinar declarat de procurorul Dumitru Calendari, casează total decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 22 februarie 2018 și parțial sentința Judecătoriei Ceadâr-Lunga din 02 decembrie 2016 și ia următoarea soluție:

- se încetează procesul penal în privința lui Bratan Gheorghe în baza art.328 alin.(1) Cod penal, în legătură cu intervenirea termenului de prescripție prevăzut la art.60 alin.(1) lit. b) Cod penal;

- se încetează procesul cu privire la acțiunea civilă, înaintată de ÎM „Gospodăria comunal - locativă or. Ceadâr-Lunga”, în legătură cu retragerea cererii.

În rest, dispozițiile sentinței Judecătoriei Ceadâr-Lunga din 02 decembrie 2016 se mențin.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **15 noiembrie 2018**.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Cobzac Elena

Boico Victor

Țurcan Anatolie

Bejenaru Iurie